

Kavram Öğretimi

* Kavramların yapı itibarıyla soyut düşünce birimleri olması ve karmaşık bir ilişkisel düzeydeki niteliği nedeniyle öğrenmede zorluklar yaşanmaktadır.
* Bu sorunu gidermede görsel tasarım araçlarının kullanılması katkı sağlayabilir.
* Bu bölümde eğitimde sıkça kullanılan görsel araçlardan bazıları ele alınacaktır.

Kavram Haritaları

* Joseph D. Novak tarafından Ausubel'in anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak 70'li yılların başında Cornell Üniversitesinde geliştirilmiştir.
* Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar.
* Ausebel'in ortaya atmış olduğu anlamlı öğrenmeye yardımcı olur.
* Bu manada kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır.

Kavram haritaları hazırlanırken dikkat edilecek bazı hususlar:

- Tek bir akış diyagramı şeklinde hazırlanmamalıdır.
- Özel isimler kavram değildir, yazılmaz.
- Her kavram bir defa kullanılmalıdır.
- Belli bir grup kavramlar renklendirilebilir.
- Ayırt edilebilirlik sağlar.

* Tipik bir kavram haritası Şekil 1'de verilmiştir (Şen 2017).



* *Şekil 1.* Örnek bir kavram haritası

* Bir kavram haritasında kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkileri gösteren ifadeler bulunmalıdır.
* Kavramları bağlayan çizgiler, okunacak ilk kavramdan diğerine doğru okla işaretlenmelidir.
* İyi bir kavram haritasında sadece iki kavram arasında tek bir bağlantı yerine şekilde görüldüğü gibi çapraz bağlantılar da olmalıdır.
* Kavram haritaları öğrenme/öğretmen aracı olarak kullanılabileceği gibi ölçme aracı olarak da kullanılabilir.

Dersin Giriş Aşamasında; öğrenilecek konuyu bütün hâlinde görme imkânı sağlar.

Dersin Gelişme Aşamasında;

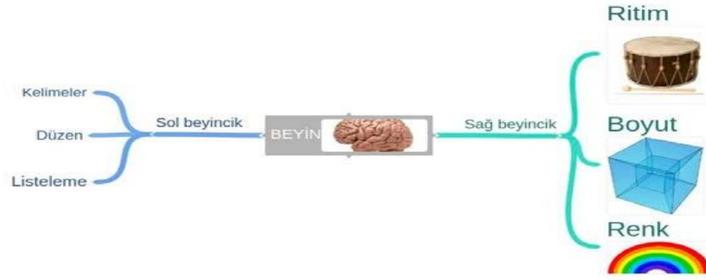
* Önceden tanımlanan kavram haritası üzerinde maskeleme yöntemiyle kavramların diğer kavramlarla ilişkileri aşama aşama açıklanabilir.
* Öğretmen ve öğrencilerle birlikte dersin işleniş sürecinde birlikte hazırlanılabilir.

Dersin Sonuç Aşamasında; öğrenilen konuyu özetleyerek bütün hâlinde görme imkânı sağlar.

* Ev ödevi olarak da verilebilir.

Zihin Haritaları

* Tony Buzan tarafından geliştirilmiştir.
* İlk olarak not alma tekniği olarak ortaya çıkmıştır.
* Olayların, fikirlerin sistematik bir şekilde görselleştirilmesidir (Şekil 2).



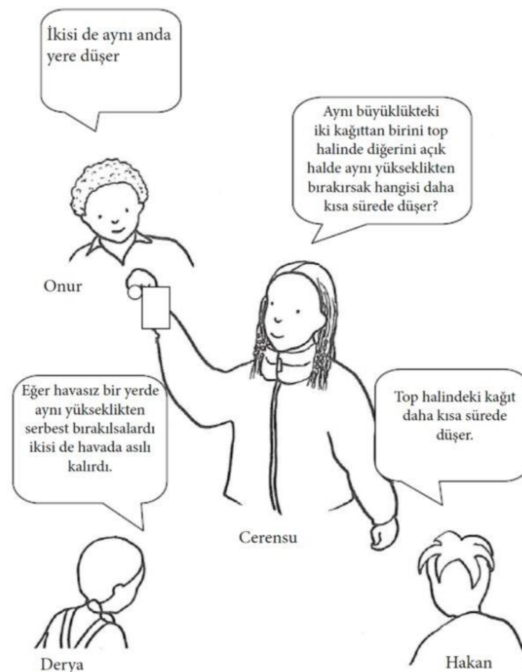
* *Şekil 2.* Örnek bir zihin haritası (Şen, 2017)

V-Diyagramları

* 1980'li yıllarda D. Bob Gowin ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir.
* Başlangıçtaki amacı özellikle fen bilimi alanında laboratuvar araştırmalarının daha etkili olması içindir.
* Hazırlanan raporlar da öğrencilerin teorik bilgiler ile uygulamalar arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır.

Kavram Karikatürleri

* Bir kavram karikatürü hazırlarken aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir (Şekil 3):
* Günlük hayattan bilimsel bir olayı konu alır.
* İnsan ya da hayvan karikatürü şeklinde karakterler gösterilir ve bu karakterler isimlendirilmelidir.
* Karakterler olayı tartışır veya diyalog hâlinde olur.
* Karakterlerin fikirleri konuşma baloncuklarında ayrı ayrı ve sırasıyla verilmediler.
* Karakterlerin görüşleri kısa, öz ve anlaşılır ifade edilmelidir.
* Öğretim kademesi ile ilgili yaygın kavram yanılgılarını içeren konuşma diyaloglarından birisi bilimsel olarak doğru, diğerleri ise geçmiş deneyim ve sezgilerden ortaya çıkan kavram yanılgısı düşüncelerini özellikle temsil eder.
* Karikatürler dikkat çekici tasarlanmalıdır.
* Tüm alternatif fikirler akla uygun ve eşit statüde olmalıdır.
* Poster formatında kullanılacaksa öğrencilerin tamamının görebileceği şekilde ve okunaklı olmalıdır.
* Öneri: Konuşma balonlarına bir tane boş konuşma balonu ilave edilebilir.



* *Şekil 3.* Örnek bir kavram karikatürü (Atasoy, 2008)